

זִכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבָנוֹתָיו הַנֶּאֱמָנִים וְהָאֲמִיצִים,
חֵילִי צָבָא-הַהִגָּה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לִוְחָמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחִטִּיבוֹת הַלְּוִחָמִים בְּמַעֲרָכוֹת
הָעַם,
וְאֲנָשֵׁי קְהִילוֹת הַמּוֹדִיעִין, הַבִּטְחוֹן, הַמְּשֻׁטָּרָה וְשֵׁרוֹת בְּתֵי
הַסֵּהר,
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בְּמִלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל מִי שֶׁנִּרְצָחוּ בָּאָרֶץ וּמִחוּצָה לָּהּ
בְּיַד מְרַצְחִים מְאָרְגָּנִי הַטָּרוּר.

זִכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבַּרַךְ בְּזִרְעוֹ וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֵלּוּמִים
וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הָרָצוֹן וּמִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ
שֶׁל הַנִּסְפִּים בְּמַעֲרָכָה הַכְּבֵדָה.

יִהְיוּ חֲלָלֵי מַעֲרָכוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנִּצָּחוֹן
חַתוּמִּים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דּוֹר.

פרקי מקרא ותפילה

לְמִנְצָחַ, עַל-מוֹת לִבָּן מִזְמוֹר לְדָוִד: אוֹדָה יי בְּכָל-לִבִּי.
 אֲסַפְּרָה כָּל-נִפְלְאוֹתֶיךָ: אֲשַׁמְּחָה וְאֶעֱלֶצָה בְּךָ אֶזְמָרָה שְׁמֶךָ
 עָלֵינוּ: בְּשׁוּב-אוֹיְבֵי אַחֲוֹר, יִכְשְׁלוּ וַיֵּאבְדּוּ מִפְּנֶיךָ: כִּי-
 עָשִׂיתָ, מִשְׁפָּטִי וְדִינִי; יִשְׁבֹּתָ לְכֶסֶּא, שׁוֹפֵט צֶדֶק: גִּעְרַת
 גּוֹיִם, אֲבִדְתָּ רָשָׁע שְׁמִם מַחִיתָ לְעוֹלָם וְעַד: הָאוֹיֵב תָּמוּ
 חֲרָבוֹת לְנֶצַח וְעָרִים נִתְּשֹׁת אֲבָד זָכָרָם הִמָּה: וַיִּי לְעוֹלָם יֵשֵׁב
 כּוֹנֵן לְמִשְׁפָּט כֶּסֶּאָו: וְהוּא, יִשְׁפֹּט-תֵּבֶל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֲמִים,
 בְּמִישְׁרִים: וַיְהִי יי מִשְׁגָּב לְדָךְ מִשְׁגָּב לַעֲתוֹת בְּצָרָה: וַיִּבְטְחוּ
 בְּךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא-עֲזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יי: זָמְרוּ לִיהוָה יֵשֵׁב צִיּוֹן
 הִגִּידוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: כִּי דִרְשׁ דְּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח
 צַעֲקַת עֲנֻיִם: חֲנֻנִי יי רָאָה עֲנִי מִשְׁנָאִי מְרוֹמְמֵי מִשְׁעָרֵי
 מָוֶת: לְמַעַן אֲסַפְּרָה כָּל-תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעְרֵי בֵּת-צִיּוֹן אֲגִילָה,
 בִּישׁוּעָתֶךָ: טָבְעוּ גוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ בְּרִשְׁתָּ זֶה טָמְנוּ נִלְכְּדָה
 רִגְלָם: נוֹדַע יי מִשְׁפָּט עָשָׂה בַּפֶּעַל כָּפְיוֹ נֹקֵשׁ רָשָׁע הִגִּיֵּן
 סָלָה: יִשׁוּבוּ רָשָׁעִים לְשֹׂאוֹלָה כָּל גּוֹיִם שָׁכַחִי אֱלֹהִים: כִּי
 לֹא לְנֶצַח יִשְׁכַּח אֲבִיּוֹן תִּקְנֹת עֲנִיִּים תֹּאבֵד לְעַד: קוֹמָה יי
 אֵל-יַעֲזֹ אֲנוּשׁ יִשְׁפָּטוּ גוֹיִם עַל-פְּנֶיךָ: שִׁיתָה יי מוֹרָה לָהֶם
 יִדְעוּ גוֹיִם אֲנוּשׁ הִמָּה סָלָה:

תהילים (פרק ט')

תפילה לנשמות קדושי צה"ל וכוחות הביטחון

אחינו ואחיותינו הקדושים גיבורי ישראל, אדירי הרוח והמעש, שמסרתם נפשכם על קדושת השם, העם והארץ, במלחמות ישראל, בפעולות הגנה תגמול וביטחון, בעת מילוי תפקידכם ובעת שירותכם, וכל לוחמי המחתרות וחיבות הלוחמים וכל הנופלים במערכות העם, וכל אנשי קהילות המודיעין, הביטחון המשטרה ושירות בתי הסוהר שחירפו נפשם למות למען תקומת ישראל וכינון המדינה. (לאמירה בטקס המרכזי בערב יום הזכרון וכל מי שנרצחו בארץ ומחוצה לה בידי המרצחים מארגוני הטרור).

זכור יזכור אתכם אלוהים חיים, בטוב וברחמים, יקום נקמת דמכם הטהור. כפתוב: "הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו". השם צבאות יגיה אורכם ויחיש קץ עמידתכם, שערי השמים יהיו תמיד פתוחים לפניכם בנתיבות ובמשכנות מבטחים. תזכו לישוב עם מלאכי מרום. תהיינה נפשותיכם צרורות בצרור החיים את יי אלוהיכם, כי מלחמת יי נלחמתם.

נזכה לראות עין בעין בנחמת ציון ובקיום חזון תחיית המתים שחזה לנו רועה ישראל הנביא יחזקאל בן בוזי הכוהן לאחרית הימים כפתוב: "כה-אמר יי אלוהים הנה אני פותח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל, וידעתם כי אני יי בפתחי את קברותיכם ובהעלתי אתכם מקברותיכם עמי.

ונתתי רוחי בכם וחייתם
והנחתי אתכם על אדמתכם
וידעתם כי אני יי דברתי
ועשיתי נאם יי".

קדיש נוסח אשכנז-ספרד

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא (אָמֵן). בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא
כְּרַעוּתֵהּ, וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וַיַּצְמַח פּוּרְקָנָהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ
(אָמֵן). בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא
וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא:
יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר
וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (אָמֵן)
לְעֵלָא (בַּעֲשֻׁרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה וּלְעֵלָא מְכָל) מִן כָּל בְּרַכְתָּא
וְשִׁירְתָּא תּוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמָתָא, דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ
אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם (בַּעֲשֻׁרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה הַשְּׁלוֹם) בְּמְרוֹמָיו הוּא
יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

קדיש נוסח עדות המזרח

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא (אָמֵן) בְּעֶלְמָא דִּי-בְרָא כְּרַעוּתֵהּ
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וַיַּצְמַח פּוּרְקָנָהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ (אָמֵן)
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזֶמֶן
קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא, יִתְבָּרַךְ
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (אָמֵן) לְעֵלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא
וְשִׁירְתָּא תּוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁלָמָה רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׁבַע וַיִּשׁוּעָה וְנַחֲמָה
וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגִאָּלָה וּמַחִילָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה, וְרִיחַ
וְהַצְלָה לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן.

אל מלא רחמים - חללי מערכות ישראל

אל מלא רחמים שוכן במרומים, המצא מנוחה נכונה
על כנפי השכינה, במעלות קדושים, טהורים וגיבורים
כזוהר הרקיע מאירים ומזהירים לנשמות חללי מערכות
ישראל, שנפלו במלחמות ישראל, בפעולות הגנה, תגמול
וביטחון, בעת מילוי תפקידם ובעת שירותם, ושחירפו
נפשם למוות על קדושת השם. ובעזרת אלהי מערכות
ישראל, הביאו לתקומת האומה והמדינה ולגאולת הארץ
ועיר האלהים.

(לאמירה בטקס המרכזי בערב יום הזכרון ולכל מי שנרצחו
בארץ ומחוצה לה, בידי המרצחים מארגוני הטרור)
בעבור שאנו מתפללים לעילוי נשמותיהם, בגן עדן
תהא מנוחתם. לכן, בעל הרחמים יסתירם בסתר כנפיו
לעולמים ויצרור בצרור החיים את נשמותיהם, ה' הוא
נחלתם, וינוחו בשלום על משכבותם ויעמדו לגורלם לקץ
הימין, ונאמר אמן.

הַצִּבִּי יִשְׂרָאֵל

הַצִּבִּי יִשְׂרָאֵל עַל בְּמוֹתֶיךָ חָלַל אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים:
אֶל תִּגִּידוּ בְּגֵת אֶל תִּבְשְׁרוּ בְּחוּצוֹת אֲשָׁקְלוֹן
פֶּן-תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים
פֶּן-תַּעֲלֹזְנָה בְּנוֹת הָעַרְלִים:
הֲרִי בְּגִלְבַּעַ אֶל-טַל וְאֶל-מָטָר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי תְרוֹמֹת
כִּי שֵׁם נִגְעַל מִגֵּן גִּבּוֹרִים
מִגֵּן שָׂאוּל בְּלִי מְשִׁיחַ בִּשְׁמֹן:
מִדָּם חָלְלִים מִחֶלֶב גִּבּוֹרִים
קִשְׁתִּי יְהוֹנָתָן לֹא נִשּׁוּג אַחֹר
וְחֶרֶב שָׂאוּל לֹא תִשׁוּב רִיקָם:
שָׂאוּל וִיהוֹנָתָן הִנָּאֵהִבִּים וְהִנֵּעִימָם בְּחִיָּהֶם
וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדּוּ
מִנְּשָׁרִים קָלוּ מֵאֲרִיּוֹת גִּבּוֹרִים:
בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל-שָׂאוּל בְּכִינָה
הַמִּלְבָּשָׁכֶם שְׁנֵי עִם-עֵדָנִים
הַמַּעֲלָה עָדִי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן:
אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה
יְהוֹנָתָן עַל-בְּמוֹתֶיךָ חָלַל:
צֹר-לִי עָלֶיךָ אָחִי יְהוֹנָתָן נִעְמָתָ לִי מְאֹד
נִפְלְאָתָה אֲהַבְתָּךְ לִי מֵאֲהַבַת נָשִׁים:
אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֵּאבְדּוּ כָּלִי מִלְחָמָה.

שמואל ב', א', יט-כז

הַצִּבִּי יִשְׂרָאֵל

דברים בשם אומרם

אנו נוטעים יער ועוד ניטע הרבה יערות לקיים משאלתם ורצונם של הלוחמים אשר מסרו נפשם על שחרור מולדתם, ובניינה, למען יוכל עם ישראל כולו, על כל גלוייתיו, לשוב לארצו קוממיות ולחיות בה חיי חירות ורוחה.

אך לא ביער-עצים אשר ניטע ולא במצבת-אבנים אשר נבנה ייחקק ויישמר זכר הגיבורים אשר נפלו על גאולת עמם ומולדתם. בלב העם היהודי, בלב כל בני-ישראל בדורנו-אנו ועד סוף כל הדורות, יחיה זכר הגבורה והתפארת של הגיבורים אשר העזו ויכלו...

מעשי-גבורה אלה יעמדו לעד בנשמת האומה, זה המקום הנאמן היחיד שישמור זכר גיבורינו. ידעתי שכל זה אל ישקיט ולא יפחית הכאב והיגון של האמהות והאבות השכולים. עם ישראל אינו יכול להחזיר ולהחיות הבנים והבנות היקרים שנפלו, ואין בכוחו לגמול האבידה ולרפא שברה. אך יודע אני שלא רק אבל עמוק שוכן בלבכם אלא גם רגש גאון ואהבה, והעם היהודי כולו שותף לרגשות אלה. יקר הבנים אשר נפלו נתן לעמנו מולדתו ועצמאותו, ותפארת גבורתם תעמוד לעד.

בלב העם ייחקק זכר הגיבורים האלה. יחד אתכם ירכין העם ראשו על קבריהם, יחד אתכם ישא זכרונם וישמור אותו לנצח.

דוד בן-גוריון

"אין אנו בונים שערי ניצחון, ואין לנו היכולת גבורה. אין כמונו היודעים כי מלחמות, אפילו הסתיימו בנצחון, הן מסע ארוך אל הכאב והשכול. הארץ הזו ידעה סבל רב במלחמות וביניהן, פניה חרושים בקמטים של כאב. שילמנו, ואנו מוסיפים לשלם, מחיר יקר תמורת הזכות לתקוע כאן יתד, לבנות כאן בית. ואיך אנו גומלים לאותה חבורה גדולה ומופלאה של נערים ונערות, ששילמו את המחיר היקר תמורת קיומנו כאן? אין תגמול. המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברינו המתים הוא הזיכרון, ההולך אחריהם ואיתנו".

יצחק רבין

יש לנו מונח טעון משמעות וטעון מטען היסטורי רב וזהו המונח "זיכרון".
זיכרון מלווה את עמנו מאז היותו עם, ועל זיכרון נאמרו דברים רבים וגדולים...
הזיכרון הוא, אם כן, שיטה שהונחלה מדור לדור, הוא תמרור לעתיד...
"זכור" הוא הזיכרון היכול להיות בלב. אבל לא די בזיכרון שבלב.
לכן על יד "זכור" באה תמיד אוהרה - "לא תשכח".
לא תשכח היא התראה נגד שכחת הלב.
יש לקרוא ולבטא ולהגיד ולומר את דברי הזיכרון, ולא די באי שכחה שבלב.

יתרה מזו, הזיכרון לא מתמצה רק באי-שכחה ובאמירה בפה,
אלא גם בעשייה.

"וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם"-

ראייה מביאה לידי זכירה, זכירה מביאה לידי עשייה.
יש איפוא מקום גם להעמיד דברים שרואים אותם.
אבל גם להיפך: כל המעשים נתלים בזכירה...

הדבר האחד המאחד את כל משפחת קרובי הנופלים הוא, שאין היקרים
נשכחים מליבם... אבל הזיכרון צריך להיות חלקו של הכלל!
הזיכרון מתבטא במשמעות המשותפת לכל הלוחמים הנופלים, מאז ימי
המאבק, ימי המאורעות, בכל המלחמות, ללא הבדל השקפות ודעות, והיא
עמידה והתגוננות בעד עמנו וערינו וישובינו.
מעבר לזה, נודה בפה מלא, היו חלוקים בדעותיהם ובדרך חייהם עד יום
מותם.

ובכוח זיכרון זה אפשר להביא גם היום להבלטת המאחד את רוב חלקי האומה,
גם בארץ וגם מחוצה לה.
המאחד את הנופלים במלחמתם חייב להמשיך ולאחד את החיים...
כל זיכרון חייב לבטא רק את העיקר והמשותף והמלכד.
והעיקר המשותף הוא הנכונות לעמידה ולהתגוננות בכל התנאים.
את זה קיימו בנפשם, ואת הנכונות הזו אנחנו מוכרחים ורוצים-
ואני חושב שרובנו רוצים- לקיים ולחנך לקראתה
גם את ילדינו ויקרינו ולהקנותה להם...

פרופ' אפרים אלימלך אורבך

העם היהודי לא הנציח מעולם את גיבוריו משדות הקרב. היו לנו הרבה מלחמות, הרבה נצחונות. היכן הוא החג לזכר הנצחונות של יהושוע בן נון? של דוד המלך? חג החנוכה, לזכר נצחונות החשמונאים, אך הוא נעטף על ידי המסורת היהודית בעטיפה של ניסים: נס פך השמן, נס חנוכת המזבח. אין אנחנו נוטים לקדש ולקבוע הנצחות על מעשי גבורה פיזיים. אבל ערכים רוחניים - אותם אנו חייבים להעלות על הכתב, מפני שרק על ידי כך נוכל להפוך את הגבורים לבלתי-חולפים, בלתי-מתכלים. הזמן עובר, אבל אפשר לתרגם את הזמן לערכים נצחיים, כשכל יום וכל שנה מביאים בעקבותיהם ערכים ומעשים אשר העם כולו חי על פיהם. זוהי ההנצחה הגדולה ביותר. אם העם יתחנך לאור הערכים הללו, לא יהיה צורך כלל ביום הזיכרון.

הרב שלמה גורן

ההחמצה

הם לא יגיעו לקונצרט הגדול של האהבה.
הם למדו את המילים והצלילים מקסטות שחוקות, שהתגלגלו שוב ושוב
בטייפים עייפים. אבל כשהלהקה תעלה לבמה, האורות ידלקו, ונערות
רכות-שיער יזקפו צוואר יונים לבן - הם לא יהיו שם.

הם לא יגידו לה: "אני אוהב אותך".
שוב ושוב תרגלו את המילים, בחיסיון הלילה,
מול מראות שבורות בשירותים צבאיים מריחי ליוול.
הם בחרו חולצה, שפשפו את הג'ינס, הניחו תמונות מחזור מתחת לפר.
אבל מישהו אחר כבר יגיד לה את המילים.
הם לא יהיו שם.

הם לא יתחתנו לעולם.

לא יהיו להם ילדים.
כשתישמע צווחת החיים הראשונה, הם לא יהיו שם.
הם לא ייסעו לטיול הארוך אל המדבר הצהוב.
חבלי הסנפלינג הגמישים כנחשים
לא יגלגלו אל תא-המטען. המדורה לא תודלק. גיטרת העץ המעוטרת
בסטיקרים לא תישלף,
ואף אחד לא ישכח את הבית השני.
וכשיתגלגל שיטפון פתאומי לאורך נקיק צר,
הם לא יהיו שם.

הם לא ינעצו טלכרט כחול לטלפון אפור
ולא יודיעו שיגיעו, ולא יודיעו שלא.
הם לא ישקרו שהכול בסדר,
שלא צריך כלום, שיש להם מספיק כסף, תודה אמא.

בשבת, מתוך הרגל, ישאירו להם את המפתחות של המכונית.
אבל הם לא יהיו שם.

הם לא ישתחררו. עד עולם ילבשו את מדי האבן המרבעים שלהם...
הגדוד שלהם יגיע לבקו"ם,
יחזיר ציוד,
יקבל תעודה וטפיחה.
והם לא יהיו שם.

הם לא ילמדו.
לא בפקולטה של החיים, לא בשיבה, לא באוניברסיטה.
"מאה שנות בדידות" יישאר תמיד פתוח בעמוד 120.
בית"ר ירושלים לנצח תהיה אלופת המדינה.
התקליט הבא של פוליקר לא ייצא עוד קץ הדורות כולם.
כל-כך הרבה דברים עוד יש להם לדעת,
בעיקר על עצמם,
אבל הם לא יהיו שם.

כשהם מתים, אנחנו תמיד כותבים מי היו.
אבל הכאב האמיתי הוא בגלל מי שכבר לא יהיו.

יאיר לפיד

יִזְכֹּר לַלּוֹחֲמִים

נִזְכֹּר אֲחִים וְרֵעִים,
אֲשֶׁר יַחַד יִצְאוּ עִמָּנוּ
בַּפְּלָגוֹת הַלּוֹחֲמִים.
אֲנַחְנוּ חֲזֹרְנוּ וְהִמָּה לֹא יָשׁוּבוּ עוֹד.
גְּלִים-גְּלִים עָלוּ, שִׁטְפוּ וַחֲזָרוּ הִמָּה נוֹתְרוּ
עַל חוֹף אֵין-שׁוּב.
צַעֲרִים יִצְאוּ וַחֲסָנִים, נָאִים וַתְּמִירִים
כְּצִמַּח הַשָּׁדָה, עַד שֶׁהִשְׁיֵגְתֶּם הָעוֹפֶרֶת,
וְרִסִּי הַמָּוֶת קִטְלוֹם.
אִישׁ אַחֵר אִישׁ נִשְׁמָטוּ וְנִפְּלוּ בַּשָּׂדוֹת,
כָּל בֶּן לְאִמּוֹ, כָּל אֶב לִילְדָיו,
כָּל אוֹהֵב לְאוֹהֲבָיו - מָלֵא כָּל הָאָרֶץ.
פְּלָגוֹת וּגְדוּדִים שֶׁל צַעֲרִים חֲסָנִים
וַתְּמִירִים כְּצִמַּח הַשָּׁדָה -
לְחַיִּים וְלֹא לְכִלְיָה, לְאַהֲבָה, לְעִבּוּדָה,
לְחַיִּיב - לְתֵת בְּרַכַּת שְׁלוֹם בְּאָרֶץ.
כֹּךְ נִזְכֹּר אֶת הַנוֹפְלִים,
אֲשֶׁר אֵינָם עִמָּנוּ פֹּה הַיּוֹם.

ס. יזהר

הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם

אין לנו חילים אַלמונים

אין לנו קבר החיל האלמוני,
מי שרוצה להניח זרו
צריך לפרק את זרו
להרבה פרחים ולחלקם
לעלים ולפזרם.
וכל המתים שבים הביתה
ולכלם שמות,
גם לך, יונתן
תלמידי, אשר שמך ביומן הכתה
כשמך ברשימת המתים.
תלמידי שהיית,
בעל שם שהיית,
בעל שמך.
באחרונה ישבתי אתך
בארגז מכונית בדרך העפר
ליד עין גדי. אבק
התרומם מאחורינו
ולא ראינו את ההרים.
אבק הסתיר את מה שצריך
היה לקרות שלש שנים
לאחר מכן: עכשו.
אנא, גם אלה שלא הכירו אותו,
אהבו אותו גם אחר מותו,
אהבו אותו: עכשו חלל,
מקום ריק שצורתו - צורתו
ושמו - שמו.

יהודה עמיחי

הזכויות שמורות ל- שוקן הוצאה ולאקו"ם

מסדר הנופלים

הם באים מן ההרים, מן השפלה, מן המדבר.
הם באים - שמות, פנים, עינים - ומתיצבים אל המסדר.

הם באים בצעד גברי, חזקים ושזופים
הם יוצאים מתוך המטוסים המרסקים ומן הטנקים השרופים
הם קמים מאחורי הסלעים, מעבר לדיונות ומתוך תעלות הקשר
גיבורים כאריות, עזים כנמרים וקלים כנשר
והם עוברים אחד אחד בין שורות של מלאכים
המאכילים אותם ממתקים ועונדים על צוארם פרחים
ואני מביט בהם והם כלם שמחים
אלה האחים שלי, אלה האחים

והם פוגשים זה את זה, עינים שחורות וכחלות וחימות
והם מזכירים זה לזה שמות וכלים ומקומות
ומוזגים זה לזה סיפלי קפה ותה
ומתפרצים פתאם יחד בקריאות: כיפק - הי!
והם פוגשים בקהל הרב רעים וידידים
והמפקדים טופחים על שכם הטוראים וטוראים לוחצים יד למפקדים
והם פורצים בשירה ומוחאים כפיים
ומקשיבים להם בהתפעלות כל יושבי השמים
והפגישה נמשכת יום ולילה, יום ולילה
פי חבורה שכזאת לא היתה עוד למעלה
ואז פתאם שומעים הם קולות מפרים בוכים
והם מביטים הביתה אל אבא ואמא, אל הנשים,
הילדים והאחים ופניהם דוממות והם עומדים נבוכים
ואז מישוהו מהם לוחש: סליחה, אבל היינו מכרחים
נצחנו בקרבות וכעת אנו נחים
אלה האחים שלי, אלה האחים.

וככה הם עומדים והאור על פניהם
ורק אלהים לבדו עובר ביניהם
וכשדמעות בעיניו הוא מנשק את פציעהם
והוא אומר בקול רוטט למלאכיו הלבנים
אלה הבנים שלי / אלה הבנים.

חיים חפר

הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם

מגש הכסף

... והארץ תשקט. עין שמים אודמת תעמדם לאטה על גבולות עשנים...
ואמה תעמד - קרועת לב אך נושמת...
לקבל את הנס האחד אין שני...

היא לטקס תכוון. היא תקום למול סהר ועמדה, טרם-יום, עוטה חג ואימה.
- אז מנגד יצאו
נערה ונער
ואט-אט יצעדו הם אל מול האמה.

לובשי חול וחגור, וכבדי נעלים,
בנתיב יעלו הם
הלוך והחרש.
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום-הפוך וליל קו-האש.

עיפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע,
ונוטפים טללי נעורים עבריים - -
דם השנים יגשו
ועמדו לבלי-נוע.
ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האמה, שטופת דמע וקסם, ואמרה: מי אתם?
והשנים, שוקטים,
יענו לה: אנחנו מגש הכסף
שעליו לך נתנה מדינת-היהודים.

כך יאמרו. ונפלו לרגלה עוטפי-צל.
והשאר יספר בתולדות ישראל...

נתן אלתרמן
הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם

תְּחִלָּה בּוֹכִים

תְּחִלָּה בּוֹכִים.

אַחַר-כֵּן הִבֵּכִי מִתְאַבֵּן.

אַחַר-כֵּן זֹכְרִים דְּבַר אֶחָד וְיָחִיד:

אֶת נְפִילַת הַבֶּן.

וְאֵין אוֹמְרִים דְּבַר.

אוּ מַדְבְּרִים עַל גֶּשֶׁם וְעַל מָה-נִשְׁמָע.

וְעַל מִשְׁהוּ עוֹד. וְעוֹד עַל מִשְׁהוּ

וְהֶאָזֵן בֵּין כֹּה לֹא תִשְׁמָע.

וְשׁוֹתְקִים.

וְקָמִים מִן הַכֶּסֶּא. וְיוֹשְׁבִים.

וְקָמִים. וְשׁוֹב.

וְיֹדְעִים דְּבַר אֶחָד וְיָחִיד:

לֹא יָשׁוּב.

אברהם חלפי

הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם

הַחֲזִילִים הַצְּעִירִים שָׁמְתוּ

הַחֲזִילִים הַצְּעִירִים שָׁמְתוּ לֹא יִדְבְּרוּ,
וּבְכָל זֹאת יִשְׁמַע קוֹלָם
בְּחִלֵּל הַבְּתִים שֶׁהִדְמִימוּ:
יֵשׁ לָהֶם דּוּמְיָה, הַמְדַּבֶּרֶת בְּעֶדֶם בְּלִילוֹת,
וּבַהֲכוֹת הָאוּרְלוּגִין.
הֵם אוֹמְרִים:
צְעִירִים הָיִינוּ וּמָתְנוּ -
זְכְּרוּנוּ!
הֵם אוֹמְרִים:
עָשִׂינוּ כָּכָל אֲשֶׁר יָכֻלְנוּ,
אךְ אִם לֹא יִשְׁלַם הַמַּעֲשֵׂה
וְהָיָה כָּלֵא עָשִׂינוּ.
הֵם אוֹמְרִים:
מִיתוּתֵינוּ לֹא שָׁלְנוּ הֵן,
כִּי אִם שָׁלַכְּם,
וְאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ מִהֵן -
רַק הוּא יִהְיֶה מִשְׁמָעָן.
הֵם אוֹמְרִים:
אִם חָיִינוּ וּמִיתוּתֵינוּ
נוֹעֲדוּ לְשָׁלוֹם וּלְתוֹחֶלֶת אַחֲרֵת,
אוּ חֲלִילָה הָיוּ לְשׂוֹא -
לֹא נוֹכַל עוֹד לוֹמַר.
אַתֶּם הַחֲזִיבִים לוֹמַר זֹאת!

הֵם אוֹמְרִים:
הִנֵּה צִוִּינוּ לָכֶם אֶת מִיתוּתֵינוּ,
תִּנּוּ לָהֶן אֶת מִשְׁמָעָן:
תִּנּוּ לָהֶן קֶץ לְמַלְחָמָה וּשְׁלוֹם אָמֵת,
תִּנּוּ לָהֶן נִצָּחוֹן הַגּוֹמֵר מַלְחָמוֹת
וְעוֹשֵׂה שָׁלוֹם.
תִּנּוּ לָהֶן אֶת מִשְׁמָעָן.
כִּי צְעִירִים הָיִינוּ -
אוֹמְרִים הֵם.
מָתְנוּ -
זְכְּרוּנוּ, אַתֶּם הַחֲזִיִּים!

ארצי'בלד מקליש

נשִׁאָרָה תְּמוּנָה

נשִׁאָרָה תְּמוּנָה. הוא בְּמַדִּים... עם הַקְסָדָה על הָרָאשׁ... הָרוּבָה על הַפֶּתַח...
בְּנַעֲלִים הַגְבוּהוֹת... / הַפְּרָדָה בְּלִשְׁכַּת הַגִּיּוֹס... הַנְּשִׁיקָה בַּתְּחִנָּה הַמְּרֻפֹּזִית...
הַפֶּרֶחַ מֵהַחֲבֵרָה... נִפְנוּף הַיָּד לְהַתְרָאוֹת / עִם הַכֶּלֶב בַּחֲצוֹר... נוֹשֵׂא אֲלוֹנָקָה
בְּאֲמוֹן... עִם הַחֲבֵרִים בֵּימִם... וְאַחֵר כֵּךְ בְּמַסַּע הַכְּמָתָה... / וְאַחֵר כֵּךְ מִקְבֵּל דְּרָגָה...
וְיוֹשֵׁב עִם סָבָא לִיד שְׁלַחַן הַשִּׁבְתָּה... וְעוֹלָה אֶל הַקּוֹר... וְקוֹרֵא סֵפֶר בְּמִטָּה... /
וּמְמַתִּין בַּתְּחִנָּת הַהִסְעָה... וְחוֹזֵר לְרִגְלָהּ... וְהַמְדִּים זְרוּקִים עַל הַפֶּסֶא...
וְהַאֲרוּחָה בְּעֶרֶב הַחֶג... / וּפְתָאוֹם דְּפִיקָה עַל הַדֶּלֶת. הַמְּלִים הַקְּצָרוֹת. הַשִּׁקֵּט.
הַבְּכִי. - - - הוא נִהָרַג

נשִׁאָרָה תְּמוּנָה. הַחֲבֵר שֶׁנִּצַּל - בְּזִכְתּוֹ... הַחוּבֵשׁ שֶׁנִּסָּה הַכֹּל... הַמְּפָקֵד וּמַחְלָקָה
שְׁלֵמָה שֶׁל חִילָּים / הַמַּגִּ"ד. חֵבֶר לִצְוֹת. הַמּוֹרָה מֵהַתִּיכּוֹן - - לְכֹלֶם מְלִים דּוֹמוֹת,
אֲבֵל לֹאֲף אֶחָד אֵין מְלִים / הוא הָיָה מִיחָד... עִם הַמּוֹן חֲבֵרִים... רְצִינִי וּמִצְחִיק...
אֶהֱבֶה אֶת הָאָרֶץ... רָצָה לְרִאוֹת עוֹלָם... / נִגֵּן בְּגִיטָרָה... יָצָא לְבִלּוֹת... שִׁחַק
כְּדוֹרָגֵל... אֶהֱבֶה שִׁירֵי מוֹלַדֶּת וְהַכִּיר כָּל מְלָה / וְהָיוּ לוֹ חִלּוֹמוֹת... הָיָה בֶן כָּל כֵּךְ
מְסוּר... הָיוּ לוֹ תְּשׁוּבוֹת וְסִימָנֵי שְׁאֵלָה... / פֶּשׁוּט, יֶלֶד נִפְלָא / בְּעֶצֶם, כְּמוֹ כָּלֶם...

נשִׁאָרָה תְּמוּנָה. סִיּוֹם הַטִּירוֹנוֹת... שְׁבֵת בְּבִסִּים... טִיּוֹל עַל הַגִּ'פּ... הַפַּעַם
הָאַחֲרוֹנָה... / הַבְּטָחָה שְׁבִקִּיץ הַבָּא... שְׁאַחֲרֵי שִׁירַד מִן הַקּוֹ... שְׁכֵשִׁישֵׁתִיחֲרֵר,
עוֹד קָצֵת יוֹתֵר מִשְׁנָה... / הַסֵּפֶר שֶׁכָּל כֵּךְ רָצָה לְקִרְא... הַמַּתָּנָה שְׁעוֹד מַחֲכָה עַל
הַמְּדָף... הַמְּכַתֵּב שֶׁלֹּא הַסִּפְקָנוּ לַעֲנוֹת... / הַנְּסִיעָה שְׁאֵף פַּעַם לֹא תִהְיֶה... הַקּוֹל
שֶׁשׁוּב לֹא יִשְׁמַע... הַחֲלוֹם שֶׁיִּשְׁאָר עִמָּךְ בְּזִכְרוֹנוֹת...

נשִׁאָרָה תְּמוּנָה. הַמּוֹן תְּמוּנוֹת. לִיד הַקֶּבֶר הַפְּתוּחַ... הַחֲבֵרִים שֶׁמַּתְחַבְּקִים
וּבּוֹכִים... הַפֶּרֶחַ עַל הָאֶבֶן הַלְבָּנָה... / הַחֲבֵרָה שֶׁנִּשְׁאָרָה לְבַד... סִבְתָּא שְׁעֵבֶרָה
שׁוֹאָה... הַשְּׁכָנִים שְׁאֵבְדוּ בֶן... בְּעֶצֶם, כָּל אֶחָד בְּמַדִּינָה... / וּמַעַל הַפֶּסֶתֶר
הַפּוֹרְטֵרֵט שֶׁלּוֹ - - חִיּוֹךְ שֶׁקָּפָא לְעַד. מִבֶּט חוּדֵר / הַעֵינִים אוֹמְרוֹת הַכֹּל - אֲבֵל
שׁוֹתְקוֹת, וְהַשִּׁקֵּט הַזֶּה כָּל כֵּךְ מִצְמָר... / הַזְכָּרוֹן מְסִרָה לְהַפְרֵד... הַרְגָעִים הַיְפִים
שֶׁלֹּא יִשׁוּבוּ... הַחִלּוֹמוֹת שֶׁהִרְגָה הַעוֹפְרֵת... / חַיִּים שְׁלֵמִים שְׁעֲצָרוּ מְלָכָת, אֲבֵל
בִּלְבָּב הֵם רְצִים כְּמוֹ בְּסֵרֵט... / וּבִלְבָּב הֵם נִרְאִים כָּל כֵּךְ אַחֲרֵת...

נשִׁאָרָה תְּמוּנָה. כָּאלוֹ שׁוֹם דָּבָר לֹא קָרָה
נשִׁאָרָה תְּמוּנָה אַחַת.
בְּמַסְגֶּרֶת שְׁחֵרָה.

אִיזִי מִן

יוֹם הַזִּיכְרוֹן תַּשֵּׁס"ב, 2002

הודעה נמסרה למשפחות

זאת הנקישה בדלת הפניסה... זה זמזום האינטרקום... זה הפעמון במנגינתו...
ולכאורה, כמו תמיד. הרי בכל יום מישוהו מגיע אל הסף - כל אחד לעניניו, ובשעתו
וזה בשכונה ד... זה בבית קטן, בצל ארנים... זה בשכון, קומה שלישית...
ופתאום הצלצול חד ודוקר, ומקפיץ... והלמות הלב היא רעם -

ורגע אחר-כך חרישית

וזה בדירה בקבוץ... במעלה הגבעה, בקצה המושב... ובבית הגבוה, ליד הכפר
וזה אותו הצליל, אבל באחת-עשרה בלילה הוא אחר - מרעיד... קר... מנכר...
והצלצול שוב נשמע, ועכשו מהדהד בכל הבית, והנקישה מתחננת אל הדלת
ומה שמזמין בכל יום לכו ולחפנס, ברגע הזה הוא - פתאום -

אוברטורה של גרזן על בזלת

והמדים שנראים דרך העינית אומרים הכל. בלי לומר מלה... אפלו לא הברה...
וברור: על סף הבית מתדפקת לה, ברגע הזה, הבשורה המרה
ואין ספק - אם הם פה, אז - זו אינה טעות... בפרוש קרה דבר...
וגל של צמרמורת עובר כחשמל, והרעד יורד לכתפיים... לבית החזה...
לחדרי הלב... ולופת ונושך בצוואר...

והזעה הקרה... והחשך בעינים... והרגלים שלא מצליחות לזוז...
והגוף מכה קר וחם...

כמו חדרה לתוכו חרב חדה... כמו הכה בכויה של עופרת...

כמו צלל, ברגע, אל תוף תהום...

ואחר-כך המלים שאיש אינו רוצה לשמע, לעולם. המלים האלה, החדות.
החותכות

ועכשו כבר אומרים ברדיו: הודעה נמסרה למשפחות

הודעה נמסרה למשפחות. למשפחה שהמתינה שיבוא...

שכבר חתה לו עם מתנת השחרור...

למשפחה שרשית, שכבר שלמה מחיר נורא באותו יום כפור...

למשפחה שהאבא נפל בפעלת תגמול... והאחין, שקרוי על שמו, נהרג בגולן...

ובני הדודים שכלו גם הם: בן, מלח הארץ, בתעלה...

ובן שני, יפה תאר, במטען החבלה...

הודעה נמסרה למשפחת עולים, שעוד לא הכירה את הארץ ושביליה -

אבל עכשו אבדה את הבן הצעיר...

למשפחה שסבא נספה עם כל אחיו בשואה, אבל כל כך קוטה שבארץ ישראל
השמש תאיר...

למשפחה של חקלאי... או פועלת במפעל היצור... ופקיד בכיר, או מורה לטבע
ונגן כנור...

כלם ראו מסביב את המלאך הלבן, והתפללו: "לא, לא עוד... לא כאן... אלהים,
אל תקח לנו את האור"

כלם כל כך דאגו, אבל קו שבוסוף השבוע... ואחרי המלחמה...

ובכלל - שהילד יחזור

הודעה נמסרה למשפחות - המשר

ושאבא, שיצא כל שנה למלואים... שכבר ראה את פדורי המות מול עיניו...
 שהביא חברים מן הקרב...
 ישוב - ולא ילכו עוד בשביל ההוא, מאחורי הברושים...
 ולא ילכו - כלם - במסע אחרי
 הודעה נמסרה למשפחות. ובדרך כלל, בלי מלים...
 בדרך כלל, הלב כבר חשש מן הנורא...
 ומה נותר לוֹמַר - ומה נשאר - רק ההודעה הנוקבת. הקצרה
 כך בדיק, כאשר מודיע הנפגעים עובר על פני השביל... פותח את השער...
 מצלצל בפעמון, או נוקש בדלת...
 ואחר-כך, הבשורה - בעקבותיו - נכנסת אל הבית, ומכה ומדהדת.
 ומרעידה. ומטלטלת
 הרי לא צריך לוֹמַר לאִמָּא שום דבר, כאשר הוא עומד מולה
 וברור הכל. ברור. הבה נפל... הוא לעולם לא יחזור... המשפחה, עכשו, שכולה...
 ולא עוד חיוך... לא עוד החבוק... הכביסה... החברים... הגיטרה והכדורגל...
 ומחר ילכו בין הטורים והשורות, ובכחל לכן - ובשחר - יעטף אותו הדגל
 לא עוד שמחה. לא מחר. לא עתיד. רק שברים ורסיסים פוצעים של חלום...
 ובמקום "הי, מתוק... ו"האכל מוכן... "יאמרו עליו "יתגדל ויתקדש..."
 ו"נוח על משכבו בשלום"
 ומשקפי השמש יסתירו את העינים הבוכות
 והבכי החנוק ישמע עם אושת הרוח... ותרוה האדמה את הדמעות המלוחות...
 - - כך, אחרי שהודעה נמסרה למשפחות

איזי מן

יום הזיכרון תשס"ט, 2009

יעמדו לגורלם

אֲנַחְנוּ מִבֵּיטִים בָּהֶם - הַיּוֹם, כְּמוֹ תָמִיד - בְּתִמּוּנָה הַקְּפוּאָה בְּתוֹךְ מִסְגֶּרֶת שְׁחִירָה
וּמִנְסִים - לְדַגֵּעַ אֶחָד, רַק לְדַגֵּעַ - לוֹמַר לָהֶם: הִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאֵן אֶתְכֶם, כְּאֵלֵינוּ...
כְּאֵלֵינוּ דָּבָר לֹא קָרָה
אֲנַחְנוּ מִבֵּיטִים בָּהֶם - אֶל הֶבֶן שֶׁתָּמִיד בֶּן תִּשְׁע־עֶשְׂרֵה...
אֶל הָאֵבָא שִׁינְאָ, וְלֹא שֶׁב מִהַמְּלוּאִים...
וְהַמְּלִים נֶאֱמָרוּת, כָּל-כֶּךָ בְּרוּרוֹת - אֲבָל אֶת מְלֻמּוֹל הַשְּׁפָתִים אֵין רוֹאִים
וּמַדְבָּרִים וּמִסְפָּרִים: מָה הָיָה אַחֲרֵי הַבְּשׂוּרָה הַמָּרָה... וְאֵיךְ נֶאֱסָפוּ כָּאֵן כָּלָם...
וּמִי מִמֶּשֶׁיךְ לְהַגִּיעַ וּלְחַבֵּק וּלְזַכֵּר...
וְאֵיךְ, אֲנַחְנוּ מִמְּשִׁיכִים בְּלַעֲדֵיהֶם - אֲבָל אֲבָד לָנוּ, אִתָּם, הַנִּיצוֹץ שֶׁל הָאוֹר
כֶּךָ מַדְבָּרִים אִתָּם - כָּל אֶחָד עִם יְקִירָיו, וְכָלָנוּ עִם כָּלָם - שְׁאֵהָבָנוּ אֶהֱבֵת נַפְשׁ...
שְׁאֲבָדְנוּ לָעֵד...
שְׁכַל-כֶּךָ בְּקִשְׁנוּ לְהַחְזִיר...
שְׁחִשְׁבָנוּ: זֶה חֲלוּם בְּלָהוּת וְסִיּוּט שְׁעוֹבֵר, וַיְבֹא הַבִּקָּר -
וְאֶת פְּנִיָּהֶם, לְצַדְנוּ, שׁוֹב יָאִיר
כֵּן, אֲנַחְנוּ מַדְבָּרִים אֲלֵיהֶם מִתּוֹךְ אוֹתָהּ דְּמֻמַּת אֲלֻחוֹט כּוֹאֶבֶת -
וּמִשְׁתַּקְפִּים בְּפִנִּיָּהֶם דֶּרֶךְ הַזְּגוּגִית הַמְּפִרֶדֶה בֵּינֵינוּ לְעוֹלָם
וְאֲנַחְנוּ מִמְּשִׁיכִים בְּמַלְחַמַת הַקֵּיוֹם, וְהֵם - הַתְּפִלָּל הַחֲזוֹן, וְקוֹלוֹ הַכָּבֵד הַדֹּהֵר -
הֵם יַעֲמְדוּ לְגוֹרְלָם
הֵם "יַעֲמְדוּ לְגוֹרְלָם לְקֶץ הַיָּמִים..." -
וּבּוֹדָאִי זְכוּתָם, שֶׁמִּסְרוּ נַפְשָׁם, תִּגְן עֲלֵיהֶם - וְעֲלֵינוּ
בּוֹדָאִי, לוֹ יִכְלֵנוּ - הֵינּוּ הוֹלְכִים אִתָּם,
הֵרִי הֵם לֹא פֶעַם הָלְכוּ בְּדֶרֶכָם - וּבְעַקְבוֹתֵינוּ
אֵךְ הִלְאִי - הִלְאִי - הֵיוּ יוֹדְעִים שֶׁהֵם לְעוֹלָם נִמְצָאִים בְּלִבָּנוּ,
וְנוֹתָרוּ חַיִּים בְּשִׁבְלֵנוּ
וְאֲנַחְנוּ מִמְּשִׁיכִים לְדָבָר אִתָּם בְּכָל פֶּעַם שֶׁאֲנַחְנוּ חוֹלְפִים לִידָם...
בְּעֶצֶם, בְּכָל מְקוֹם שֶׁאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים...
וּמִתּוֹךְ הָאֶהֱבָה הַגְּדוֹלָה אֲנַחְנוּ בְּטוֹחִים: הֵם, שֶׁם לְמַעַלָּה, עוֹמְדִים בְּמִסְדֵּר הַנִּצָּח
- וְאֶת דְּבָרֵינוּ שׁוֹמְעִים
וְאֲנַחְנוּ שׁוֹב מִסְפָּרִים לָהֶם מָה קָרָה מֵאֵז הַנִּקְיִשָּׁה הַחֵיא עַל הַדֵּלֶת...
מֵאֵז אוֹתוֹ טוֹר שֶׁל חֲבָרִים הֵלֶךְ אַחֲרֵיהֶם וּמִמֶּשֶׁ סֶרֶב לְעוֹב...
וְגַם כְּאִשֶּׁר חֲלָפוּ הַשָּׁנִים, עַקְבוֹתֵיהֶם לֹא נִשְׁטָשׁוּ בַּמַּדְרָגוֹת לְבִית,
בְּחֶצֶר הַנְּעוּרִים וּבַפְתוּלֵי הָרַחוּב
וְאֵיךְ אֲבָא לֹא עָמַד בְּצַעַר, וְסִבְתָּא - כְּמָה קִשָּׁה לָהּ...
וְאִמָּא - אֵיךְ עַל פְּנִיָּה הֶרְפִּים חֲרָטָה הַעֲצָבוֹת אֶת מְסֻלִּי הַקִּמְטִים...
וְאֵיךְ, אֵיךְ אֲנַחְנוּ מִמְּשִׁיכִים קְדִימָה, אֲבָל, תָּמִיד, אֲנַחְנוּ חוֹזְרִים אֲלֵיהֶם -
וְאֶל הַשָּׂמַיִם, אוֹ הָאֲדָמָה, עוֹמְדִים וּמִבֵּיטִים
וְאֲנַחְנוּ כְּמוֹ פֶעַם מִמְּשִׁיכִים בְּאוֹתָן שִׁיחוֹת - בְּאֻמָּצֵעַ הַלִּילָה... וּבֵין הַחֲלוּמוֹת...
וּבִתּוֹךְ פִּקָּק הַתְּנוּעָה...
וְזֶה מִתְּפַתַּח, כְּמוֹ תָמִיד, וְגוֹלֵשׁ לְדָבָרִים הַגְּדוֹלִים וְהַקְּטִינִים -
וּמִסְתִּים בְּעֵין לִחָה וּבְדַמְעָה
אֵין סִפְק: סִפְרָנוּ לָהֶם הַכֹּל - שְׁהֶאֱחוֹת נִשְׂאָה...
שְׁהַחֻבֵּשׁ שֶׁנִּסָּה לְהַצִּיל תָּמִיד מִטְּלָפֵן בְּעֶרֶב הַחֹג...

(יעמדו לגורלם - המשר)

שהחדר נשאר כמו שהוא... ובכלל -
שנסינו למלא את החיים, והמשפחה גדלה - אבל תמיד ישאר אצלנו חלל
והתוכחנו אתם לא פעם... וכעסנו שלא שמרנו עליהם קצת יותר...
ובודאי חשבנו: אלו לא, מה יכל היה להיות...
אבל בכל פעם שאנחנו מרכינים ראש אל האבן הלבנה ומביטים בהם -
הדמעות מטשטשות את האותיות
כן, הלואי ויכלנו - אז ועכשו - לתת להם יד... הלואי ויכלנו להיות -
פה, ושם - בשבילם
הרי אנחנו כאן, חיים בצלם, והם - רחוקים אבל כל-כך קרובים -
מול זהר הרקיע יעמדו לגורלם
ואנחנו מתפללים לעלוי נשמתם -
במלות התפלה של כלנו ובמלים הכי פרטיות שיש
ומבקשים את כל שאפשר, ונוכל, בעבורם לבקש
שיהיו בנו הכוחות להיות אתם, אחרי שעמדו למעננו - ונפלו, ונתנו עצמם אחד-
אחד...
שנראה - למענם - את האור שהביאו לנו, בחייהם,
גם כאשר הכאב שלנו מתעורר כמו שד, ודוקר בלחב קר וחד...
שנמשיך לבוא לכאן, להביט בהם - יפי הנפש... שזכור אותם -
כמו שהם. כמו שאנחנו. כל-כך דומים
והם - הם, יעמדו לגורלם לקץ הימים

איזי מן

יום הזיכרון תש"ע, 2010

ואיך נקונן?

ואיך נקונן? בקינת דוד את שאול ויונתן
"מנשרים קלו, מאריות גברו" כך נקונן,

אלו באמת קלו מנשרים
היו עפים גבה, מעל למלחמה
ולא נפגעים, היינו רואים אותם מלמטה
ואומרים: "הנה הנשרים, הנה בני, הנה אישי, הנה אחי".

ואלו באמת גברו כאריות
היו נשארים כאריות ולא מתים כבני אדם,
היינו מאכילים אותם מכף ידנו
ומלטפים את רעמתם הזהבה,
היינו מביתים אותם בביתנו, באהבה:
בני, אישי, אחי, אישי, בני.

יהודה עמיחי

הזכויות שמורות ל- שוקן הוצאה ולאקו"ם

אמרה האשה

אמרה האשה: בני הקט
לעולם התקוה בלבי
לעולם בעדך האש בי תרעד
לעולם נר תמיד בקרבי

אמרה האשה: אני מחכה
ואתה תחזור שלם.
אינני יודעת מה שם לך
אך אתה הבן - ואני האם.

אמרה האשה: רע טוב
לעולם השלוח בלבי
מדי בקר יזרח שמש צהב
בשמשות חלוני, אהובי.

אמרה האשה: אני מחכה
כי אני אהובת לבך
אינני יודעת מה שם לך
אך אתה שלי ואני שלך.

אמרה האשה: נערי
מר צחוקי עליכם ועצוב.
לעולם לא אשכח, חי אדני,
איך פניכם התחלפו לבלי שוב.

אמרה האשה: אני מחכה
ואתם תחזרו אלי
אינני יודעת מה שם לכם
אך אני האשה - ואתם חיי.

תרצה אתר
הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם

שְׁיִבָּה

לא צִמְאֵי מְלַחְמָה
אֶל הַקָּרֵב הִלְכְנוּ
אֲהַבְנוּ תָמִיד אֶת הַבֵּית,
הַשֶּׁמֶשׁ, שְׂדֵה הַנִּפְתָּח בְּנִשְׁמָה
וְשִׁבְנוּ עִתָּה אֲלֵיכֶם
פְּשׁוּטִים כְּתָמִיד
וְרוּחַ אֵין בָּנוּ.
הַתּוֹכְלוּ, רַעִים,
לְחַזֵּק אֶת אִמָּא
בְּמִקְוֵנוּ?

יוסף שריג

נפל במלחמת יום הכפורים ברמת-הגולן
הזכויות שמורים למחברים ולאקו"ם

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתֵּן לוֹ אֱלֹהִים
וְנַתְּנוּ לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתְנוּ לוֹ קוֹמָתוֹ וְאִפֵּן חַיּוּכּוֹ
וְנַתֵּן לוֹ הָאָרֶץ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתְנוּ לוֹ הַהָרִים
וְנַתְּנוּ לוֹ כְּתָלָיו
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתְנוּ לוֹ הַמְּזֻלּוֹת
וְנַתְּנוּ לוֹ שְׂכָנָיו
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתְנוּ לוֹ חֲטָאָיו
וְנַתְּנָה לוֹ כְּמִיָּהֲתוֹ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתְנוּ לוֹ שׁוֹנְאָיו
וְנַתְּנָה לוֹ אֶהְבֵּתוֹ
שְׁנַתְנוּ לוֹ חֲגָיו
וְנַתְּנָה לוֹ מְלָאכָתוֹ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתְנוּ לוֹ תְּקוּפּוֹת הַשָּׁנָה
וְנַתֵּן לוֹ עֲוֹרוֹנוֹ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שְׁנַתֵּן לוֹ הַיָּם
וְנַתֵּן לוֹ
מוֹתוֹ.

זלדה

הזכויות שמורות
למחברים ולאקו"ם
לחן: חנן יובל

הַרְעוֹת

עַל הַנֶּגֶב יוֹרֵד לַיִל הַסֶּתֶם
וּמִצִּית כּוֹכְבִים חָרֶשׁ-חָרֶשׁ.
עַתָּה הָרוּחַ עוֹבֵר עַל הַסֶּף
עֲנָנִים מְהֻלָּכִים עַל הַדֶּרֶךְ.

כָּבֵד שָׁנָה. לֹא הִרְגָּשְׁנוּ כְּמַעַט
אֵיךְ עָבְרוּ הַזְמָנִים בְּשָׁדוּתֵינוּ.
כָּבֵד שָׁנָה וְנוֹתַרְנוּ מְעַט-
מֶה רַבִּים שְׁאִינָם כָּבֵד בִּינֵינוּ.

אֶךְ נִזְכֹּר אֶת כָּלָם
אֶת יַפִּי הַבְּלוּרִית וְהַתָּאֵר,
כִּי רַעוֹת שְׂכֻזָּאת, לְעוֹלָם
לֹא תִתֵּן אֶת לִבָּנוּ לְשִׁכַּח.
אֶהְיֶה מְקַדְּשֶׁת בְּדָם
אֶת תְּשׁוּבֵי בִינֵינוּ לְפָרֹחַ.

הַרְעוֹת, נִשְׁאָנוּךְ בְּלִי מַלִּים
אֶפְסוּרָה, עֲקֻשָּׁנִית וְשׁוֹתֶקֶת.
מְלִילוֹת הָאֵימָה הַגְּדוּלִים
אֶת נֹתֶרֶת בְּהִירָה וְדוֹלֶקֶת.

הַרְעוֹת, כְּנַעֲרֶיךָ כָּלָם,
שׁוֹב בְּשִׁמְךָ נַחֲיֶיךָ וְנִלְכָּה,
כִּי רַעִים שֹׁנְפְלוּ עַל חֶרְבָם
אֶת חֲיֶיךָ הוֹתִירוּ לְזִכֹּר.

אֶךְ נִזְכֹּר אֶת כָּלָם
אֶת יַפִּי הַבְּלוּרִית וְהַתָּאֵר,
כִּי רַעוֹת שְׂכֻזָּאת, לְעוֹלָם
לֹא תִתֵּן אֶת לִבָּנוּ לְשִׁכַּח.
אֶהְיֶה מְקַדְּשֶׁת בְּדָם
אֶת תְּשׁוּבֵי בִינֵינוּ לְפָרֹחַ.

חיים גורי

הזכויות שמורות
למחברים ולאקו"ם
לחן: סשה ארגוב

בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ גִּיּוֹרָא

בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ גִּיּוֹרָא
הָרוּחַ הַמְטַרְפֶּת בְּגִנִּי
עוֹרְפֶת אֶת מִיטֵב הַשּׁוֹשְׁנִים
בְּכָל שָׁנָה
בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ גִּיּוֹרָא
אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים
מֵאֵין יָבּוּא עֲזָרִי
בְּכָל שָׁנָה
בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ
בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ

אַתָּה אֵינְךָ לְבַד גִּיּוֹרָא
כִּי בַּמָּקוֹם שָׁבוּ אַתָּה שׁוֹכֵן
שׁוֹכְנִים הַחֶסֶד וְהַחֵן
וְשֵׁם יַחֲיעֶם עוֹד שֶׁר לֹו וּמְרִיעַ
טוֹבִיָּה מְגַדֵּל עֲדִין אִירִיסִים שְׁחוּרִים וְנִדְרִים
וְשֵׁם אַתָּה
וְשֵׁם הַמֶּזֶן הַצְעִירִים
אֲשֶׁר אָמַרְתִּי כִּי מֵהֶם יָבּוּא עֲזָרִי
בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ
בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ

בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ גִּיּוֹרָא
אֲנִי שׁוֹאֵלֶת אֶת נַפְשִׁי
מִתִּי אֶתְכֶם לִשְׁכֵן אָבוּא
וְנַח לְבִי מִמְּכַאוֹבוֹ
אֲבָל בְּכָל שָׁנָה גִּיּוֹרָא
הָרוּחַ הַמְטַרְפֶּת בְּגִנִּי
עוֹרְפֶת אֶת מִיטֵב הַשּׁוֹשְׁנִים
בְּכָל שָׁנָה
בְּכָל שָׁנָה בִּסְתּוֹ...

נַעֲמִי שֹׁמֵר

הַזְכוּרִיּוֹת שִׁמּוּרֹת
לְמַחְבְּרִים וּלְאֶקוֹ"ם
לְחֵן: נַעֲמִי שֹׁמֵר

מָה אֶבְרָךְ

מָה אֶבְרָךְ לוֹ, בְּמָה יִבְרָךְ
זֶה הַיֶּלֶד ? - שְׁאֵל הַמֶּלֶאךָ.
וּבְרָךְ לוֹ חַיִּיךְ שֶׁכְּמוֹהוּ כְּאוֹר
וּבְרָךְ לוֹ עֵינַיִם גְּדוֹלוֹת וְרוֹאוֹת
לְתַפֵּס בֶּן כָּל פֶּרֶחַ וְחַי וְצִפּוֹר
וְלֵב לְהַרְגִּישׁ בּוֹ אֶת כָּל הַמְּרֹאוֹת.

מָה אֶבְרָךְ לוֹ, בְּמָה יִבְרָךְ
זֶה הַנַּעַר ? - שְׁאֵל הַמֶּלֶאךָ.
וּבְרָךְ לוֹ רַגְלִים לְרַקֵּד עַד אֵין סוֹף
וְנַפֵּשׁ לִזְכֹּר בָּהּ אֶת כָּל הַלְחָנִים
וְיָד הָאוֹסֶפֶת צָדִיפִים עָלֶי חוֹף
וְאֶזֶן קְשׁוּבָה לְגְדוֹלִים וּקְטָנִים.

מָה אֶבְרָךְ לוֹ, בְּמָה יִבְרָךְ,
זֶה הָעֶלֶם ? - שְׁאֵל הַמֶּלֶאךָ.
וּבְרָךְ כִּי יִדְּיו הַלְמוּדוֹת בִּפְרָחִים
יִצְלְחוּ גַם לְלַמֵּד אֶת עֲצֻמַת הַפְּלֶדָה,
וְרַגְלָיו הָרוֹקְדוֹת - אֶת מִסַּע הַדְּרָכִים
וּשְׁפָתָיו הַשְּׂרוֹת - אֶת מְקַצֵּב הַפְּקָדָה.

מָה אֶבְרָךְ לוֹ, בְּמָה יִבְרָךְ
זֶה הַגִּבּוֹר ? - שְׁאֵל הַמֶּלֶאךָ.
נָתַתִּי לוֹ כָּל שְׁאֵפֶשֶׁר לִי לְתֵת:
שִׁיר וְחַיִּיךְ וְרַגְלִים לְרַקֵּד
וְיָד מְעַדֶּנֶת וְלֵב מְרִטֵט -
וּמָה אֶבְרָךְ לָךְ עוֹד?
מָה אֶבְרָךְ לוֹ, בְּמָה יִבְרָךְ
זֶה הַיֶּלֶד, הָעֶלֶם הָרֵךְ.
הַנַּעַר הַזֶּה עֲכָשׁוּ הוּא מֶלֶאךָ
לֹא עוֹד יִבְרָכֶוּהוּ, לֹא עוֹד יִבְרָךְ
אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, אֱלֹהִים,
לוֹ אֵךְ בִּרְכַת לוֹ חַיִּים !

רחל שפירא

הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם
לחן: יאיר רוזנבלום

שירים עד כאן

שירים עד כאן.
נתנה לנו ארפה
עד שהזמן שלנו יעצר.
היו גשמים ואור
מה עוד אפשר לרצות,
יפים ממני וממך
האדמה לקחה.

שירים עד כאן.
על קשר השתיקה
הגיעה שעתנו לותר.
פרגים שלנו לא היו אדמים יותר
חטאינו לא כשלג הלבינו
שכאלה תמיד היינו;
צפרים שלא ידעו מנוחה
ספורים של זמן קשוח וחכם.

שירים עד כאן.
דקה אחר דקה
קצרות ואוהבות וכואבות,
אבל האחרונה
סופית וארפה;
שעון השמש והחול
הגיע עד הקו.

נתן יונתן
הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם
לחן: נחום היימן

פְּרִי גִּנָּךְ

לֵיל כּוֹכְבִים הִסְהָר עָלָה
אֶת שֵׁם יוֹשֶׁבֶת בּוֹהָה בְּאֶפְלָה
שָׁעָה חוֹלֶפֶת יוֹם וְשָׁנָה
וְאֶת עֵדִין לּוֹ מִחֶכֶה
שָׁעָה חוֹלֶפֶת יוֹם וְשָׁנָה
עוֹדֶךְ אוֹבְדֶת שְׂבוּיָה בְּאַמוֹנָה.

אֶת פְּרִי גִּנָּךְ אֶת תְּבַקְשִׁי
מִי לָךְ יֹאמַר וּמִי לָךְ יִשְׁיב
מִרְכָּאֶכֶךְ רוֹדְפִים הַיָּמִים
נוֹתֶרֶת לְבֶדֶךְ רוֹצֶה לְהֶאֱמִין
שֶׁהִנֵּה קִרְבָּה אוֹתָהּ הַשָּׁעָה
שָׁבָה הַבְּטִיחַ לָשׁוּב בַּחֲזָרָה.

בְּדוּמִיָּה עוֹטֶפֶת הַתּוֹגָה
וּבִלְבֶּךְ נוֹתֶרֶה הַמִּשְׁאֵלָה
שָׁעָה חוֹלֶפֶת יוֹם וְשָׁנָה
וְאֶת עֵדִין לּוֹ מִמְתִּינָה
שָׁעָה חוֹלֶפֶת יוֹם וְשָׁנָה
עוֹדֶךְ זוֹכֶרֶת וְלֹא מֵאֲמִינָה.

אֶת פְּרִי גִּנָּךְ אֶת תְּבַקְשִׁי
מִי לָךְ יֹאמַר וּמִי לָךְ יִשְׁיב
מִרְכָּאֶכֶךְ רוֹדְפִים הַיָּמִים
נוֹתֶרֶת לְבֶדֶךְ רוֹצֶה לְהֶאֱמִין
שֶׁהִנֵּה קִרְבָּה אוֹתָהּ הַשָּׁעָה
שָׁבָה הַבְּטִיחַ לָשׁוּב בַּחֲזָרָה.

יוני רועה

הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם
לחן: יוני רועה

הקנין האחרון

זה הקנין האחרון שלי אתכם
עם הגשם הראשון אני אעלם.
דמעותי יזרמו במורד הרחובות
כמו עלה נושר ותקוות רחוקות.
אני איש של חרף בין אלפי אנשי ים
אך בחורף הזה כבר לא אהיה קיים
לאט לאט השכבות נמסות
בין רוצים לא רוצים ותפלות אחרונות.

אז תזכרו שהבטחתם לא לבכות-
כי השמים גדולים והדמעות קטנות,
תעצמו את העיניים כל גשם ראשון
ותחשבו עלי...

אני רוצה לטפס על ההרים כי הם שם
ולבקר במדינות מעבר לים.
לדעת אם יש צורות חיים אחרות
ואם המיתים ממשיכים לחיות.
כי זה הקנין האחרון שלי אתכם
עם הגשם הראשון אני אעלם,
לאט לאט השכבות נמסות
בין רוצים לא רוצים ותפלות אחרונות.

אז תזכרו שהבטחתם לא לבכות-
כי השמים גדולים והדמעות קטנות,
תעצמו את העיניים כל גשם ראשון
ותחשבו עלי...

מקס גת-מור
הזכויות שמורות
למחברים ולאקו"ם
לחן: מקס גת-מור

אָחי הצעיר יהודה

אָחי הצעיר יהודה,
האם אתה שומע?
האם אתה יודע?
השמש עוד עולה כל בקר ואורה לבן,
ולעת ערב רוח מפורת את עלי הגן.
הגשם הראשון ירד לפני יומים
בערב יום שלישי,
ושוב אפשר לראות שמים
בשולית על הכביש הראשי.

אָחי הצעיר יהודה,
האם אתה שומע?
האם אתה יודע?
בגן הילדים שלך לומדים כבר שיר חדש,
ובתיכון, התלמידים שוב מתעמלים על המגרש.
רוחות ערבית מיללות על המרפסת
את כל שירי הסתו.
ואמא מצפה בסתר
שאולי עוד יגיע מכתב.

אָחי הצעיר יהודה,
האם אתה שומע?
האם אתה יודע?
כל חבריך הטובים נושאים דמותך עמם,
בכל הטנקים על קני הגבול אתה נמצא אתם.
אחי, הטוב, אני זוכר את שתי עיניך,
והן פותרות חידה.
ובני הרך יפה כמוד,
בשמך לו אקרא, יהודה.

אהוד מנור
לחן: יוחנן זראי

הזכויות שמורות
למחברים
ולאקו"ם

אֲנַחְנוּ מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר

אֲנַחְנוּ שְׁנִינוּ מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר:
אוֹתָהּ קוֹמָה - אוֹתָהּ בְּלוּרִית שֶׁעַר
אוֹתוֹ חֲתוּךְ דְּבוּר - מֶה יֵשׁ לוֹמַר
הֵן אֲנַחְנוּ מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר.

אֲנַחְנוּ שְׁנִינוּ מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר
שָׁדָה יֶרֶק חֲצִינוּ עַד צִוָּאר
בְּעֶרֶב שִׁבְנוּ יַחַד לְכָפֶר
כִּי אֲנַחְנוּ מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר.

וּבְלִילוֹת שִׁשִּׁי
כְּשֶׁרוּחַ חֲרִישִׁי
בְּצִמְרוֹת שְׁחוּרוֹת עוֹבֵר
אֲזַ אֲנִי אוֹתְךָ זוֹכֵר.

תָּמִיד בִּפְרָדְסִים וּבְשִׁדְרוֹת
אֶהְבֵּנוּ אֶת אוֹתָן הַנִּעְרוֹת
אֲבָל בְּסוּף אֲמָרְנוּ-אֵין דָּבָר
זֶה הַכֹּל נִשְׁאָר בְּתוֹךְ הַכֶּפֶר.

בְּרַחְנוּ אֶל אוֹתָם הַמְּקוֹמוֹת
הַלְכְנוּ אֶל אוֹתָן הַמְּלַחְמוֹת
זָחִלְנוּ עַל קוֹצִים וְעַל דְּרָדָר
אֲבָל שִׁבְנוּ יַחַד אֶל הַכֶּפֶר

וּבְלִילוֹת שִׁשִּׁי
כְּשֶׁרוּחַ חֲרִישִׁי
בְּצִמְרוֹת שְׁחוּרוֹת עוֹבֵר
אֲזַ אֲנִי אוֹתְךָ זוֹכֵר.
אֲנִי זוֹכֵר בְּקֶרֶב שֶׁלֹא נִגְמַר
פְּתָאוֹם רָאִיתִי אִיךָ אֶתָּה נִשְׁבֵּר
וּכְשֶׁעָלָה הַשֶּׁמֶר מִן הַהָר
אֲזַ אוֹתְךָ הִבֵּאתִי אֶל הַכֶּפֶר.

אֶתָּה רוֹאָה - אֲנַחְנוּ כָּאֵן בַּכֶּפֶר
כְּמַעֵט הַכֹּל נִשְׁאָר אוֹתוֹ דָּבָר
בְּתוֹךְ שָׁדָה יֶרֶק אֲנִי עוֹבֵר
וְאוֹתָהּ מַעְבֵּר לְגֹדֶר.

וּבְלִילוֹת שִׁשִּׁי
כְּשֶׁרוּחַ חֲרִישִׁי
בְּצִמְרוֹת שְׁחוּרוֹת עוֹבֵר
אֲזַ אֲנִי אוֹתְךָ זוֹכֵר.

כִּי אֲנַחְנוּ שְׁנִינוּ מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר
אֲנַחְנוּ שְׁנִינוּ מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר
אֲנַחְנוּ
שְׁנִינוּ
מֵאוֹתוֹ הַכֶּפֶר.

נַעֲמִי שֹׁמֵר
הַזְכוּיּוֹת שִׁמּוּרוֹת לִמְחַבְרִים וּלְאִקוּ"ם
לַחֵן: נַעֲמִי שֹׁמֵר

לבכות לך

אני הולך לבכות לך
תהיה חזק למעלה.
געגועי
כמו דלתות שנפתחות בלי לך

לנצח אחי,
אזכר אותך תמיד,
ונפגש בסוף, אתה יודע.
ויש לי חברים,
אבל גם הם כבים
אל מול אורך המשגע.

כשעצובים הולכים לים,
לכן הים מלוח.
וזה עצוב
שלהחזיר ציור אפשר,
לא געגוע.

לנצח אחי,
אזכר אותך תמיד,
ונפגש בסוף, אתה יודע.
ויש לי חברים,
אבל גם הם כבים
אל מול אורך המשגע.

וכמו הגלים אנחנו מתנפצים
אל המזח אל החיים.

אביב גפן
הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם
לחן: אביב גפן

יש פרחים

הִרְאִיתִי אֵיזָה יָפִי
שֶׁרַעַד בְּרוּחַ סֶתוּ
שָׂדֶה זָהָב דָּעָךְ בָּאֶפֶל
וְהִדְלִיק גִּירוֹת חֶצֶב

הִרְאִיתִי אֵיזָה אָדָם
שֶׁצָּעֵק לְמִרְחָקִים
שָׂדֶה דְּמִים הִיָּה שֶׁם קָדָם
וְעִכְשָׁו הוּא שָׂדֶה פְּרָגִים.

אֵל תִּקְטֹף, נַעֲרִי, אֵל תִּקְטֹף
יֵשׁ פְּרָחִים שְׁבָנֵי חִלּוֹף
יֵשׁ פְּרָחִים שְׁעַד אֵינְסוֹף
נִשְׁאָרִים בַּמְּגִינָה

הִרְאִיתִי מָה הַשְּׁחִיר שֶׁם
שָׂדֶה קוֹצִים הוּא נַעֲרִי
שֶׁהָיָה עֶזוּב בְּקִיץ
וְעִכְשָׁו הוּא שָׂדֶה חֲרִישׁ

הִרְאִיתִי מָה הַלֶּכֶן
נַעֲרִי, זֶה שָׂדֶה בּוֹכִים
דְּמָעוֹתָיו הִפְכוּ לְאֶכָן
אֶבְנָיו בָּכוּ פְּרָחִים

אֵל תִּקְטֹף נַעֲרִי,
יֵשׁ פְּרָחִים שְׁבָנֵי חִלּוֹף
יֵשׁ פְּרָחִים שְׁעַד אֵינְסוֹף
נִשְׁאָרִים.

נֵתָן יוֹנָתָן
הַזְכוּרִיּוֹת שְׁמוֹרוֹת
לְמַחְבְּרִים וּלְאֶקוֹ"ם
לְחֵן: מוֹנֵי אִמְרִילִיו